

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠIKANY A DALŠÍM PROJEVŮM RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

ŠKOLNÍ ROK 2017/2018

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola Planá nad Lužnicí, okres Tábor ČSLA 65 391 11 Planá nad Lužnicí
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Hana Vellánová
Telefon na ředitele	381 201 944
E-mail na ředitele	vellanova@zsplana.cz

Jméno a příjmení školního metodika prevence	Mgr. Šárka Volčková
Telefon	381 201 943
E-mail	volckova@zsplana.cz

Jméno a příjmení výchovného poradce	Mgr. Hana Vellánová
E-mail	vellanova@zsplana.cz
Telefon	381 201 944

	Počet tříd	Počet žáků/studentů
ZŠ – I. stupeň	12	284
ZŠ - II. stupeň	6	152
8leté Gymnázium – (Prima až Sekunda)	-	-
6leté Gymnázium – (Prima až Sekunda)	-	-
SŠ – ostatní	-	-
Celkem	18	436

Použité zkratky:

RCH – rizikové chování

ŠMP – Školní metodik prevence

A. ZMAPOVÁNÍ SITUACE VE ŠKOLE PRO STANOVENÍ CÍLŮ STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠIKANY A DALŠÍM PROJEVŮM RCH

VSTUPNÍ INFORMACE A JEJICH ZDROJE

1. Sociální a jiné okolí školy

Základní škola Planá nad Lužnicí je středně velká spádová škola. Je úplnou základní školou (1.– 9. ročník), většinou po dvou třídách v ročníku, v tomto školním roce se třemi druhými a třetími ročníky. Má 436 žáků, velká část žáků dojíždí z okolních obcí a měst. Na 1. stupni je 284 žáků, 2. stupeň navštěvuje 152 žáků. Škola sídlí v budově, která byla postavena v roce 1939. V roce 1984 byla provedena přístavba pavilonu 1. stupně, která se začala v srpnu 2015 rozšiřovat nástavbou nových tří tříd. Ty začaly sloužit svému účelu na jaře 2016. V roce 2002 došlo k rozsáhlé rekonstrukci po povodních. V roce 2009 bylo provedeno zateplení budovy a výměna oken. V létě 2014 proběhla rekonstrukce jedné třídy na 1. stupni s cílem zvětšení prostoru pro aktivní využití žáky. Během roku 2015 a 2016 byla provedena modernizace žákovských toalet ve staré i nové budově školy. V roce 2017 došlo i k rekonstrukci toalet u tělocvičny. Pro vzdělávací potřeby žáků byla v roce 2015 zařízena nová jazyková učebna ve staré budově.

Škola je umístěna v centru města, v těsné blízkosti MHD, zastávek autobusu a železniční stanice. Škola spolupracuje s Městským úřadem v Plané nad Lužnicí, knihovnou, mateřskou školou, PPP Tábor, Městskou policií Tábor, Policií ČR, centrem pro lidi ohrožené drogou Auritus v Táboře, občanským sdružením Semafór, Theia o. p. s., Úřadem práce v Táboře, ZUŠ Sezimovo Ústí II, TJ Sokol a dalšími organizacemi. Od počátku roku 2015 ve škole působí pro potřeby žáků, rodičů a pedagogů školní psycholog a od školního roku 2017/18 také speciální pedagog.

2. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří 12 učitelů 1. stupně, 16 učitelů 2. stupně (z toho 3 ve vedení školy a 1 ve funkci výchovného poradce), 7 vychovatelů školní družiny a 5 asistentů pedagoga. Celý sbor ovládá základy práce na PC, interaktivní tabuli, práce s iPady a dále se v této oblasti vzdělává. Každý rok absolvuje pedagogický sbor společné vzdělávání na vybrané téma.

V tomto školním roce se uskuteční projektové dny – Edison, Den Země, které jsou zaměřeny na vzájemnou spolupráci různorodých skupin v zadaném tématu. Škola pokračuje v projektu Edison, kde se žáci seznámí s odlišnou kulturou a životním stylem zemí, ze kterých k nám zavítají lektoři, kteří komunikují s dětmi v anglickém jazyce. Dalším realizovaným projektem je Webranger od společnosti Google ČR. Škola je zapojena do projektu InGeneration, jedná se o celorepublikový projekt zaměřující se na vzdělávání žáků základních škol, jejich učitelů a rodičů v oblasti internetové gramotnosti. Ve školním roce 2011/2012 se základní škola zapojila do projektu Rodiče vítáni od společnosti EDUin, jedná se o značku pro školy otevřené rodičům a tento školní rok v projektu stále pokračuje. Jsme také pilotní školou v kin-ballu. Škola také již osmým rokem vyučuje nové písmo Comenia Script a propaguje výuku Hejného matematiky. Školní metodik prevence absolvoval Vzdělávací kurz sociálně nežádoucích jevů. Pedagog prvního stupně ukončil vzdělávací kurz výchovného poradce, v současné době je na mateřské dovolené.

Všichni učitelé vzájemně spolupracují a podílí se na odhalování a řešení různých typů RCH ve třídních kolektivech. K tomu využívají zejména hodinu etické výchovy týdně v každém ročníku, která výrazně pomáhá učitelům s odhalováním a řešením negativních jevů

ve třídě. Škola se zaměřuje na vytváření inkluzivního prostředí, respektování odlišností a naplňování vize školy, kterou si společně pedagogičtí pracovníci stanovili. Jedná se o průběžné zařazování metod čtenářské gramotnosti, efektivních metod výuky, kooperativních metod a badatelského přístupu do výuky. Podporováno je zejména využívání IT ve výuce a tvořivé zapojení iPadů, které vede k rozvoji myšlení.

Veškeré problémy, obtíže, školní výsledky, možnosti řešení a celkový stav jsou pravidelně konzultovány při pedagogických radách a pracovních poradách 1x za 14 dní, popř. s výchovnou poradkyní či vedením školy. Cílem těchto porad je vzájemná podpora, nové úhly pohledu a smlouení jednotných postupů řešení problémů.

3. Spolupráce s rodiči

Rodiče žáků mají možnost navštívit školu o třídních schůzkách a konzultacích i mimo ně. Ve školním roce 2017/2018 se jedná o 2 společné třídní schůzky (7. 9. 2017 a 21. 3. 2018) a 2 individuální konzultace k prospěchu a chování žáků (listopad a duben), kde se schází třídní učitel se žákem a jeho zákonnými zástupci. Součástí spolupráce s rodiči je i kurikulární odpoledne, kde učitelé nabízí ukázky své práce s možným zapojením i rodičů. Pokud se vyskytne problém, jsou ihned zákonní zástupci informováni, popřípadě navštíví školu. Škola nabízí rodičům několikrát ročně také dny otevřených dveří, kdy se zákonní zástupci mohou podívat do výuky.

Informace rodičům poskytují i webové stránky školy www.zsplana.cz, kde se nachází formuláře, plány akcí, dotazníky a další užitečné informace o škole. Od školního roku 2011/2012 mohou zákonní zástupci žáků využívat webovou aplikaci systému Bakaláři, kde mají možnost sledovat prospěch, docházku svého dítěte do školy, součástí jsou i informace o aktuálním rozvrhu, akcích školy. Nabízí se jim další možnosti využití jako je korespondence s třídním učitelem i jinými pedagogy, zaslání omluvenky. Od školního roku 2012/2013 škola využívá ke komunikaci se zákonnými zástupci elektronickou žákovskou knížku ve všech směrech. Rodiče, kteří nepoužívají elektronickou žákovskou knížku, dostávají informace formou papírové žákovské knížky.

Škola pro získání názorů rodičů využívá ankety (Anketa pro rodiče a Společnost pro kvalitu školy), jejichž výsledky zveřejňuje na svých webových stránkách. V letošním školním roce škola pokračuje v „Rodičovských kavárnách“ s vedením školy, kde mají rodiče možnost nad kávou či čajem podiskutovat o aktuálních problémech, seznámit se s vizí školy, přispět nápady. Rodiče, žáci i pedagogové mohou využít pomoc školní psycholožky PhDr. M. Franclové, PhD., která je k dispozici ve škole v úterý, ve středu a v pátek.

4. Informace pro žáky

Informace v oblasti primární prevence jsou umístěny na nástěnce v 1. poschodí staré budovy školy a ve třídě výchovy k občanství ve druhém patře. Žákům slouží pro krizovou komunikaci uzamčená Schránka důvěry – 1. poschodí staré budovy, Mgr. Š. Volčková a ředitelská schránka, žákovská samospráva – přízemí u školní jídelny, Mgr. H. Vellánová, Mgr. Š. Volčková. Shromážděné informace o institucích, organizacích a odbornících, kteří pracují v oblasti prevence RCH a platné metodické pokyny k rizikovému chování jsou k dispozici u ŠMP, ve sborovnách 1. a 2. stupně. Ke zjištění vztahů ve třídě používáme různé sociometrické dotazníky, které si vyhodnocují třídní učitelé. Standardizované dotazníky vyhodnocuje okresní metodik prevence. Sociální klima školy se monitoruje také v rámci testů jako je Kalibro, Kvalita školy.

Ve škole pracuje od školního roku 2014/15 Žákovská samospráva, které se účastní zvolení žáci od 4. do 9. ročníku. Od spolužáků ve třídách i učitelů sbírají informace o tom, co by mohli ve škole zlepšit, předkládají své návrhy, přichází s problémy, na které se snaží najít odpověď. Na pravidelných schůzkách samosprávy řeší, jakým způsobem těmto nápadům vyjít vstříc.

Spolužáky ve třídách pravidelně informují o své činnosti. Žákovská samospráva je otevřena všem žákům, kteří se chtějí podílet na činnosti školy a přispět svými nápady a názory ke změnám, podporovat informovanost napříč školou, zvyšovat zájem žáků o školní společenství. Je zapotřebí ale ještě poměrně dlouhé cesty, aby si žáci uvědomili své možnosti zapojení, nabrali odvahu, sebevědomí při realizaci svých záměrů a naučili se vzájemné spolupráci a pomoci. Chtěli bychom vést děti k odpovědnému přístupu ke svému životu i světu. Zodpovědnou osobou je školní metodik prevence, který pracuje se žáky a je v úzkém spojení s vedením školy.

5. Hodnocení preventivních aktivit minulého školního roku

V minulém školním roce jsme se setkali u některých žáků se záškoláctvím, agresivním chováním ve škole i mimo ni, projevy nevhodného a ponižujícího chování vůči spolužákům i učitelé, s kouřením a krádeží ve školní budově. Tyto typy RCH byly řešeny v rámci výchovné komise, součástí byl rozhovor se žáky, se svědky, s rodiči, řešení i následná kázeňská opatření. Nedílnou součástí je spolupráce se školním psychologem, třídním kolektivem.

Nejvíce se v praxi osvědčila spolupráce s odborníky a institucemi i přes fakt, že výsledky této spolupráce nebyly vždy okamžitě viditelné. V rámci školy bylo uskutečněno poměrně velké množství besed, exkurzí a zážitkových akcí (dopravní hřiště, stmelovací akce pro 6. ročník, setkání 1. ročníků, akce pro předškoláky, dílny pro rodiče, besedy primární prevence ap.), které měly poměrně dobrou odezvu. Žáci se také zúčastnili různých sportovních akcí a charitativních sbírek (9. ročníky organizovaly Květinový den). Již jedenáctým rokem podporujeme ve studiu adoptovaného chlapce Mohameda Ingasiu z Keni. Během školního roku zástupci Žákovské samosprávy překládali jeho dopisy, společně na ně reagovali a zaslali Mohamedovi balíček. V prosinci 2016 se konal ve škole charitativní Vánoční jarmark s prodejem žákovských výrobků s cílem podpory Mohameda v dalším studiu. Výtěžek byl ale nad očekávání větší, a proto se žáci rozhodli věnovat finanční částky Dětskému domovu Radení a Útulku pro nalezené psy v Táboře.

V minulém školním roce škola pokračovala v projektu ERASMUS + a zapojila se do projektu Cirkus Happy Kids, kde si žáci spolu s rodiči a učitelé postavili vlastní cirkusové šapitó a po dobu jednoho týdne se učili cirkusových disciplínám. Děti se během projektu naučily novým dovednostem a nahlédly do zákulisí cirkusového života. V závěru týdne předvedly své dovednosti při slavnostních představeních.

B. CÍLE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZMAPOVÁNÍ SITUACE

1. Rozšířit informovanost žáků, pedagogů, rodičů i ostatní veřejnosti s nebezpečím šíření problematiky rizikového chování.
2. Komplexní působení na osobnost dítěte.
3. Předcházení typům RCH využitím volného času žáků, nabídnout žákům široké spektrum pravidelných zájmových školních i mimoškolních aktivit.
4. Cílevědomé a soustavné vedení dětí k osvojení si a užívání konkrétních sociálních, emocionálních i intelektových dovedností, které jim umožní žít zdravý, smysluplný, zodpovědný a hodnotný život.
5. Návčik sociálních dovedností (sebezpoznání, schopnost empatie, řešení problémů).
6. Zkvalitňovat sociální klima školy.
7. Výchova ke zdravému životnímu stylu.
8. Cílem působení v oblasti prevence RCH je dítě schopné řešit, případně schopné nalézt

- pomoc pro řešení problémů s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám a podílejí se na tvorbě prostředí a životních podmínek.
9. Vytvářet otevřené partnerství s rodiči a veřejností.
  10. Navést žáky k tomu, aby si dokázali vytvořit správný a kvalitní hodnotový řebříček (dokázat rozlišit dobré a špatné).
  11. Prostřednictvím zájmových kroužků působit na povědomí žáků o konstruktivním využívání volného času.
  12. Dodržování jednotného postupu, důslednost ve všech ohledech a naprostá netolerance k projevům RCH.

C. STRATEGIE PREVENCE RCH

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU A VEDENÍ ŠKOLY

1. V oblasti přímé práce pedagogů

Učitelství sbor soustavně sleduje vývojové a individuální potřeby žáků, včas odhaluje poruchy vývoje a poskytuje rychlou a účinnou intervenci při výskytu problémů. Učitelé věnují zvýšenou pozornost žákům handicapovaným, žákům se zdravotními a sociálními riziky, žákům se SPU, aktuálními problémy a také žákům nadaným. Pedagogové zařazují vhodná témata ve všech vyučovacích předmětech, zvláště pak v etické výchově, ve výchově k občanství, ke zdraví a člověk a jeho svět. Škola zajišťuje dostatečné množství volnočasových aktivit a zájmových kroužků. Žáci plní schválené projekty př. ochrana člověka za mimořádných situací, environmentální výchova, finanční a počítačová gramotnost, technické vzdělávání, čtenářská gramotnost a jiné. Učitelé spolupracují se školním metodikem prevence i výchovným poradcem, sledují využití volného času žáků, monitorují rizikové rodinné prostředí žáků, spolupracují s rodiči, důsledně postihují šikanu, vandalismus a ostatní typy RCH, sledují docházku žáků, působí na žáky ve smyslu boje proti rasismu, netoleranci a xenofobii prostřednictvím vzdělávacího obsahu jednotlivých předmětů.

Plán vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence RCH

Název a odborné zaměření vzdělávání	Počet hodin	Datum konání	Realizátor – organizace, odborník	Počet školených pedagogů
Účinná prevence šikany a negativních jevů na školách	7	11. 9. 2017	seminář MAP	2
Respektovat a být respektován	40	5. 10. 2017 19. 10. 2017 9. 11. 2017 16. 11. 2017 30. 11. 2017	seminář MAP	3
Komunikace ve školním prostředí	8	13. 10. 2017	seminář MAP	1
Vedení třídního kolektivu	8	23. 11. 2017	Praha	1

Přednáška PaedDr. Z. Martínka	8	4. 12. 2017	Seminář MAP	12
----------------------------------	---	-------------	----------------	----

Každý učitel si vytváří plán osobního pedagogického rozvoje (POPR) a volí vzdělávací témata podle svých cílů. Plán je konzultován a vyhodnocován v pracovním rozhovoru s vedením školy na začátku a na konci školního roku.

Plán vzdělávání ŠMP v oblasti prevence SPJ

Název a odborné zaměření vzdělávání	Počet hodin	Datum konání	Realizátor – organizace, odborník
První pomoc při školní šikaně a kyberšikaně	16	29. 11. - 30. 11. 2017	PaedDr. Z. Martínek České Budějovice
Krajská konference k primární prevenci	16	2018	Krajský úřad České Budějovice

2. Způsob spolupráce s ostatními pedagogy

Škola monitoruje žáky s problémovým chováním a prospěchem, neboť je u takových žáků zvýšené riziko výskytu RCH. Třídní učitelé těchto žáků spolupracují se školním metodikem prevence, výchovným poradcem, školním psychologem a s vedením školy.

Na začátku školního roku všechny třídy využily první týden ve škole k práci v třídním kolektivu, kde se věnovali průřezovým tématům RVP, dopravní výchově, ochraně člověka za mimořádných situací, finanční gramotnosti, etické výchově, OSV a společné práci třídního kolektivu.

Žáci s poruchami učení, zdravotními problémy a nadaní žáci jsou integrováni ve svých třídách, někteří pracují podle IVP. U každého žáka se poruchy učení projevují různě, proto učitelé 1. a 2. stupně přistupují k dětem individuálně. Ve škole pracuje 5 asistentů pedagoga.

Pedagogický sbor si vzájemně 1x za 14 dní vyměňuje informace na společných poradách, kde řeší vzniklé problémy. V pracovním kolektivu na naší škole je spolupráce mezi jednotlivými členy na velmi dobré úrovni. I nadále bude na naší škole plně funkční vzájemná podpora a spoluúčast všech zainteresovaných pracovníků při řešení či nápravách projevů RCH.

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

1. Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP, možnostmi spolupráce

Rodiče žáků jsou seznámeni se základními dokumenty a orientací školy na společných třídních schůzkách, které se konají 2x ročně, ve druhém pololetí je třídní schůzka spojená se schůzkou ředitele školy a kurikulárním odpolednem. Informace o prospěchu a chování svých dětí mohou rodiče získat 2x ročně na individuálních konzultacích u jednotlivých učitelů a mohou využívat elektronickou žákovskou knížku. Dokumenty školy a Strategie předcházení šikany a dalším projevům RCH jsou umístěny i na webových stránkách školy www.zsplana.cz. V prvním patře staré školní budovy se nachází nástěnka s informacemi o primární prevenci. V rámci aktivit pro rodiče poskytujeme v současné době obecné poradenské služby, nabízíme služby školního psychologa, speciálního pedagoga a zprostředkováváme kontakty s odborníky či dalšími institucemi.

2. Aktivity pro rodiče

Název aktivity	Datum konání	Realizátor, přednášející
Přednáška o školní zralosti pro rodiče předškoláků	10. 1. 2018	Mgr. M. Matejová
Kurikulární odpoledne, pracovní dílny pro rodiče	21. 3. 2018	Mgr. H. Vellánová pedagogický sbor

3. Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči

Název aktivity	Datum konání	Vedoucí programu
„Rodičovská kavárna“	7. 9. 2017 2017/18 1x za 2 měsíce	Mgr. H. Vellánová Mgr. B. Hora
Setkání rodičů a žáků 1. tříd – společné aktivity	červen 2017	Mgr. M. Matejová učitelé 1. stupně
Mravenčí olympiáda pro předškoláky, organizuje 4. ročník	19. 10. 2017	Mgr. L. Kordinová
Návštěva předškoláků v 1. třídách	22. 11. 2017	Mgr. M. Matejová
Mikuláš ve škole a v obci, 9. ročník	5. 12. 2017	Mgr. P. Grenar
Den otevřených dveří pro děti a rodiče	24. 10. 2017 1. 12. 2017 15. 2. 2018 11. 4. 2018	Mgr. B. Hora Mgr. H. Vellánová Mgr. M. Matejová
Vánoční schody	20. 12. 2017	Mgr. P. Grenar Mgr. M. Veselý
Vánoční koncerty školního pěveckého sboru 1. stupně Skřivánek v MŠ, v obci Planá nad Lužnicí – při rozsvícení vánočního stromu, v ZŠ	listopad a prosinec 2017	Mgr. M. Koukal Mgr. H. Hřibová
Karneval školní družiny	únor 2018	školní družina

Jarní výstava výtvarných prací žáků 6. a 7. ročníku, městská knihovna	duben 2018	Mgr. H. Dvořáková
Čarodějnická dílna pro předškoláky	24. 4. 2018	Mgr. M. Matejová učitelé 1. stupně
Poznávací zájezd Německo	23. 5. – 24. 5. 2018	Mgr. L. Kolací Mgr. I. Drahota Mgr. B. Hora
Setkání rodičů a budoucích prvňáčků	9. 6. 2018	Mgr. M. Matejová učitelé 1. stupně
Pasování prvňáčků na čtenáře	červen 2018	L. Kolářová K. Palacká
Informační schůzka pro rodiče budoucích prvňáčků	červen 2017	Mgr. M. Matejová učitelé 1. stupně
Školní akademie – 9. ročník	červen 2018	Mgr. P. Grenar
Letní tábor školní družiny	červenec 2018	školní družina

III. PROGRAM PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO ŽÁKY ŠKOLY

1. Způsob seznámení žáků s činností ŠMP, možnostmi pomoci

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog, získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. V tom pedagogům velmi pomáhá předmět etická výchova, který se vyučuje ve všech ročnících s hodinovou dotací týdne. Žáci mají k dispozici Schránku důvěry, která je umístěna v 1. patře staré budovy, další možností je vhodit své dotazy do schránky žákovské samosprávy a ředitele školy, která je umístěna u školní jídelny. Případné problémy žáků jsou řešeny osobně, anonymní dotazy zodpovězeny na nástěnce žákovské samosprávy u školní jídelny. Všem je k dispozici školní psycholog. ŠMP opakovaně v průběhu celého školního roku prezentuje svou činnost v jednotlivých třídách a detailně seznamuje žáky s možnými obtížemi, formou jejich dotazů, možnostmi pomoci i s možnostmi následujících náprav.

1. 2. Specifická prevence pro žáky ve výuce, reagující na individuální situaci ve třídě

Typ RCH, který bude řešen:	šikana, záškoláctví, kouření, alkohol a jiné návykové látky, krádež, sebepoškození, vandalismus, agresivní a nevhodné chování a další typy RCH
Jak byla situace zjištěna: oznámení žáky, rodiči, vyučujícím, pozorování učitele	
Kdo bude situaci řešit – jméno učitele nebo externího odborníka, organizace: třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, vedení školy, školní psycholog, PPP Tábor, okresní metodik prevence, SVP České Budějovice, na doporučení odborník, Policie ČR, OSPOD Tábor	
Kdy bude situace řešena: okamžitě	

S použitím jakých metod bude intervence vedena:
 pozorování a mapování situace, rozhovor se žáky, rozhovor s rodiči, školním psychologem, sociogram, doporučení odborného zařízení či odborníka na RCH, komunitní práce se třídou

Způsob ověření efektivity intervence:
 důsledná kontrola a pozorování, sociometrický dotazník, komunitní práce se třídou

1. 3. Jednorázové aktivity pro žáky

Název aktivity, akce	Datum	Realizátor
Adaptační a stmelovací aktivity – 6. ročník	září 2017	Mgr. L. Kolací Mgr. L. Jelínková
Dopravní výchova – 4. ročníky	18. 9., 19. 9. 2017	Tábor
Podzimní turnaj ve florbalu pro 5. ročníky a 2. stupeň	20. 9. 2017	Mgr. P. Grenar
Návštěva centra Kaňka – Týden sociálních služeb, 1. ročník a 2.A	3. 10. – 5. 10. 2017	třídní učitelé
Než použiješ alkohol, použij svůj mozek – 7. ročník	24. 11. 2017	Sananim z. ú.
Beseda HIV+, AIDS – 8. a 9. ročník	29. 1. 2018	Česká společnost AIDS pomoc, z. s.
Projekt Edison – návštěva stážístů z různých zemí světa	18. 2. – 25. 2. 2018	Mgr. R. Němečková
Beseda s Městskou policií Tábor – Přestupkový zákon, 8. ročník	březen 2018	Městská policie Tábor
Projektový den – Barevný den, 1. stupeň	28. 3. 2018	učitelé 1. stupně
Dopravní výchova – mobilní hřiště, 1. – 3. ročník	duben 2018	Mgr. L. Novotná
Hudební vystoupení pro rodiče pěveckého sboru Skřivánek	duben 2018	Mgr. H. Hřibová Mgr. M. Koukal
Bezpečný start do školního života – 1. ročníky	13. 4. 2018	Theia o. p. s.
Beseda Dětský svět financí – 4. ročník	13. 4. 2018	Theia o. p. s.
Beseda Šikana a násilí – 6. ročník	13. 4. 2018	Theia o. p. s.
Beseda Peníze a jejich moc – 8. ročník	13. 4. 2018	Theia o. p. s.
Beseda Xenofobie a rasismus – 9. ročník	13. 4. 2018	Theia o. p. s.
Dny země – projektové vyučování	16. 4. – 22. 4. 2018	Mgr. A. Mrázková Mgr. L. Jelínková
Návštěva komunitního centra pro lidi ohrožené drogou Auritus v Táboře a beseda, 9. ročník	květen 2018	Auritus Mgr. Š. Volčková Mgr. P. Grenar
Škola v přírodě s výukou plavání – 3. ročníky	20. 5. – 25. 5. 2018	Mgr. M. Matejová
Charitativní sbírka Květinový den ve škole a v obci – 9. ročník	květen 2018	Mgr. Š. Volčková

1. 4. Volnočasové aktivity pro žáky

Název aktivity, akce, kroužku	Datum nebo frekvence konání	Vedoucí programu
Letní tábor školní družiny	červenec 2018	školní družina

Školní klub	denně od 6.00 hod., odpoledne dle potřeby žáků od 12.00 – 15.00	Bc. I. Staňková
Vítání občánků	prosinec 2017, květen 2018	Mgr. H. Hřibová
Čeština pro cizince	dle dohody	Mgr. P. Marešová
Příprava na mezinárodní zkoušku z Aj	středa 14.30 – 15.30 středa 14.00 – 15.00	Mgr. R. Němečková Mgr. I. Drahota
Zajímavá matematika	pondělí 13.00 – 14.00	Mgr. L. Angerová
Florbal – školní kroužek	čtvrtek 17.00 – 18.30	Pan P. Škrábek
Keramika – školní kroužek	čtvrtek 14.00 – 17.00	Mgr. L. Novotná
Pěvecký sbor Skřivánek – 1. stupeň, školní kroužek	čtvrtek 13.30 – 14.30	Mgr. H. Hřibová Mgr. M. Koukal
Tvorba školního časopisu – školní kroužek	úterý 15.55 – 16.40	Mgr. P. Grenar

2. 1. Nespecifická a specifická prevence pro žáky ve výuce, která je součástí učebních osnov.

Konkrétní témata specifické primární prevence jsou uvedena ve školním vzdělávacím programu školy Na správném břehu a jsou součástí tematických plánů pedagogů daného vyučovacího předmětu. Jedná se zejména o předměty: etická výchova, člověk a jeho svět, výchova ke zdraví, výchova k občanství a přírodopis v 8. ročníku.

IV. SPOLUPRÁCE S OKOLÍM ŠKOLY

V oblasti prevence RCH spolupracuje škola s řadou institucí, obrací se na ně v případě potřeby a konzultuje případné problémy.

Organizace
Městský úřad v Plané nad Lužnicí
Městská knihovna v Plané nad Lužnicí
PPP Tábor
SVP České Budějovice
Policie ČR
Městská policie Tábor
ZUŠ Sezimovo Ústí II
Cheiron T, o. p. s.
Úřad práce Tábor
Auritus, centrum pro lidi ohrožené závislostí
TJ Sokol Planá nad Lužnicí
Mateřská škola v Plané nad Lužnicí
Okresní soud v Táboře

Internetová primární prevence, www.drogovaporadna.cz, www.odrogach.cz http://casmp.cz/
Semafor o. s.
Sananim z. ú.
Diagnostické ústavy, SVP České Budějovice
Theia o. p. s.
Česká společnost AIDS pomoc z. s.
OSPOD Tábor
Centra psycho – sociální pomoci

V. EVIDENCE A EFEKTIVITA

Učitelé věnují pozornost žákům, registrují signály o možném problému žáka, hledají příčiny a možné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracují s rodiči, výchovným poradcem, metodikem primární prevence, školním psychologem a vedením školy. Z jednání s rodiči při řešení výskytu RCH pořizují učitelé či školní metodik prevence písemný zápis, který předloží k seznámení a podpisu zákonným zástupcům žáka a jeho kopii odevzdají ŠMP. Škola využívá i možnosti dotazníkového šetření u žáků i rodičů, zpracuje výsledky a seznámí s nimi žáky i rodiče. Výsledky dotazníků jsou prezentovány na webových stránkách školy a jsou k dispozici široké veřejnosti. Na začátku školního roku školní metodik prevence seznamuje vedení školy a ostatní pedagogy se závěrečnou zprávou o plnění Strategie předcházení šikany a dalším projevům rizikového chování za minulý školní rok a s novou strategií. K vyhodnocení preventivních aktivit za školní rok 2016/17 jsme letos poprvé použili on-line systém výkaznictví.

VI. ZÁVĚREČNÉ INFORMACE

	Datum	Podpis ředitelky školy
Seznámení ředitele/ředitelky školy	6. 10. 2017	
Seznámení pedagogického sboru	9. 10. 2017	

V Plané nad Lužnicí dne 1. 10. 2017

.....
Mgr. Šárka Volčková
školní metodik prevence

VII. SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1: Stádia šikanování

PŘÍLOHA 2: Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

PŘÍLOHA 3: Literatura a webové odkazy

PŘÍLOHA 1:

Stadia šikanování

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nevhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druhí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Zvláštnosti u psychických šikan

U psychických šikan zůstává princip stadií nezměněn. Nicméně jejich podoba je jiná. V popředí je nepřímá a přímá verbální agrese čili psychické násilí. Často se zraňuje „jen“ slovem a izolací. Rozdíl je pouze v tom, že se nestupňuje násilí fyzické, ale psychické. Krutost psychického násilí si však v ničem nezadá s nejbrutálnější fyzickou agresí.

(Kolář, 2011)

PŘÍLOHA 2:

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet; účet např. z důvodu etnicity, sexuální orientace, náboženského vyznání apod.;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejm. pronášené nepřátelským, nenávislným, pohrdavým tónem
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítnutí učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči
- stává se uzavřeným
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené
- zašpiněný nebo poškozený oděv
- stále postrádá nějaké své věci
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Zákonní zástupci žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem
- nechce dítě jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach
- ztráta chuti k jídlu
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o odvoz autem
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu)
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad
- zmínky o možné sebevraždě
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí

- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, projevuje i zlobu vůči rodičům
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- dítě se vyhýbá docházce do školy
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

PŘÍLOHA 3:

Literatura a webové stránky

Doporučená literatura pro pedagogy a rodiče

Antire, E.: Agresivita dětí (Co si počít s agresivitou dítěte), Portál 2004

Bendl, S.: Prevence a řešení šikany ve škole. Praha: ISV, 2003.

Braun, R.: Diagnostika školní třídy. Skupinová práce se třídou. Praha: IPPP ČR, 2008.

Čapek, R.: Třídní klima a školní klima. Praha: GradaPublishing, 2010.

Grecmanová, H.: Klima školy. Olomouc: Hanex, 2008.

Janošová, P., Kollerová, L., Záborská, K., Kressa, J., Dědová, M. (2016). Psychologie školní šikany [Psychology of the school bullying] Praha: Grada.

Kavalír, A. (Eds.). (2009). Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragon press s.r.o.

Kolář, M. (2013): Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií.

Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.

Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál

Kopecký, K., Krejčí, V. (2010). Rizika virtuální komunikace. (Příručka pro učitele.) Olomouc: Net Kopecký, K. Úvod do problematiky kyberšikany páchané na učitelích. Internetový portál E-Bezpečí [online]. 2016 [vid. 23. únor 2016]. Dostupné z:

<http://www.ebezpeci.cz/index.php/temata/kyberikana/1120-kybersikana-ucitelu-vyzkum>
Univerzity. [cit. 2. 12. 2012] <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni>

Krejčí, V. (2010). Kyberšikana – kybernetická šikana. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2. 12. 2012]

Dostupný z WWW – <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialypro-studium-studie-atd>

Krejčí, V. Pravidla bezpečného používání internetu pro rodiče. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. Dostupné z: http://e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/doc_download/74-pravidla-bezpeneho-chovanina-internetu-pro-rodie-2015

Lašek, J.: Sociálně psychologické klima školních tříd a školy. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001.

Mareš, J.: Dotazník sociálního klimatu školní třídy. Praha: IPPP, 1998

Mareš, J.: Přehled kvantitativních metod pro diagnostiku psychosociálního klimatu školy I. in: JEŽEK, S. (ed.): Psychosociální klima školy II. Brno: MSD, 2004.

Mareš, J.: Přehled kvantitativních metod pro diagnostiku psychosociálního klimatu školy II. in: JEŽEK, S. (ed.): Psychosociální klima školy III. Brno: MSD, 2005.

Mareš, J. Diagnostika sociálního klimatu školy. In Ježek, S. (ed.), Psychosociální klima školy I. Brno: MSD 2003.

Matoušek, O., Kroftová, A.: Mládež a delikvence (Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže), Portál 2003

Martínek, Z.: Agresivita a kriminalita školní mládeže (druhy agresí, přístupy k agresivnímu chování, poruchy chování, šikana), Grada 2009

Mertin, V., Krejčová, L.: Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika. 1.vyd.Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012

Mioviský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P., Barták, M., Bártík, P. et al. (2015). Prevence rizikového chování ve školství (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.

Mioviský, M., Adámková, T., Barták, M., Čablová, L., Čech, T., Doležalová, P. et al. (2015). Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.

Mioviský, M., Aujezká, A., Burešová, I., Čablová, L., Červenková, E., Jírová Exnerová, M. et al. (2015). Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny. 25

Mioviský, M., Gabrhelík, R., Charvát, M., Šťastná, L., Jurystová, L. & Pavlas Martanová, V. (2015). Kvalita a efektivita v prevenci rizikového chování dětí a dospívajících. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.

Mioviský, M., Skácelová, L., Čablová, L., Veselá, M., & Zapletalová, J. (2012). Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Nešpor, K.: Návykové chování a závislost (Shrnutí nových psychologických a medicínských pohledů na vznik, projevy, možnosti terapie a prevence návykového chování a závislosti), Portál 2007

Nešpor, K.: Vaše děti a návykové látky (Jak rozpoznat návykový problém u dítěte, co se v prevenci u dětí osvědčilo, přehled prevence v rodině podle věku dítěte, rodina a škola – spojenci nebo nepřátelé), Portál 2001

Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: Sborník metod. Praha: IPPP: Portál.

Rogers, V. (2011). Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál.

Říčan, P., Janošová, P. (2010). Jak na šikanu. Praha: Grada.

Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí. Praha: Portál.

Širůčková, M., Mioviský, M., Skácelová, L., Gabrhelík, R. a kol. (2012). Příklady dobré praxe programů školské prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Šišková, T.: Výchova k toleranci a proti rasismu (Konkrétní program výchovy dětí a mládeže k toleranci a rasismu), Portál 2008

Vágnerová, K. (2009). Minimalizace šikany. Praktické rady pro rodiče. Praha: Portál.

Vágnerová, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese (Variabilita a patologie lidské psychiky), Portál 1999.

Vágnerová, M.: Psychopatologie pro pomáhající profese (Variabilita a patologie lidské psychiky), Portál 1999.

Kolektiv autorů občanského sdružení SANANIM: Drogy – otázky a odpovědi (Příručka pro rodinné příslušníky a pomáhající profese), Portál, 2007

Vondra, J.: Smrt jménem závislost (Autobiografické vyprávění člověka, který byl závislý na drogách), Portál 2004

Webové stránky

Web Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz (poradna, publikace, letáky ke stažení apod.)

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Veřejný ochránce práv, www.ochrance.cz

Amnesty International ČR, www.amnesty.cz

E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Portál E-Bezpečí, www.e-bezpeci.cz

Online poradna projektu E-Bezpečí, www.napisnam.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

Vyhledávací aplikace certifikovaných primárně preventivních programů také v oblasti šikany:

<http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace/poskytovatele>

<http://adiktologie.cz/>

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/566/3246/Technologicke-zavislosti>

<http://business.center.cz/business/pojmy/p1157-presumpce-nevinny.aspx>

<http://casmp.cz/>

<http://bezpecnyinternet.cz/>

<http://www.cs.wikipedia.org/>

<http://www.fsps.muni.cz/sdetmivpohode/>

www.ibesip.cz

<http://www.msmt.cz/>

<http://www.poradenskecentrum.cz/>

<http://www.prevence-info.cz/>

<http://rvp.cz/>

<http://saferinternet.cz/>

<http://www.sekty.cz/>

<http://www.sexting.cz/>

<http://spolecnekbezpeci.cz>

<http://svetaplikasi.tyden.cz/rodicovska-kontrola-aplikace-kttere-pohlidaji-vase-deti>

www.odrogach.cz

www.drogy-info.cz

www.sananim.cz

www.os-prevent.cz

www.drogy.net

www.prvok.upol.cz

Odkaz na archiv časopisů vydávaných Linkou bezpečí

- možnost stažení jednotlivých vydání v pdf. formátu
- odborné články týkající se různých forem rizikového chování u dětí a mládeže

<http://www.linkabezpeci.cz/webmagazine/archive.asp?idk=238>

Problematika domácího násilí

Odkaz na publikaci „To si nesmíš dovolit“, která je na www.stopnasili.cz ke stažení:

<http://www.stopnasili.cz/fileadmin/upload/dokumenty/publikace-to-si-dovolit-nesmis.pdf>